

Turgay Tuna ile Seyahat ve Kültür – Röportaj Rengigl Yaltırık* Ural

Turgay Tuna Madagaskar Ormanlarında, Madagaskar'a özgü Yıldızlı Kaplumbağa ile

Değerli Turgay Bey ile dostluğumuz kendisinin Nişantaşı ilk gençlik anıları ile başladı. Babam Prof. Dr. Faik Yaltırık ile Fest turizm camiasında bir dönemi yaşamış olmalarını da içeren duygu dolu sohbetlerimiz, yazışmalarımız, beni bilgilendirmeleri ile devam etmekte. Kendisini, çalışmalarını, ülkemiz ve dünya kültürüne yapmış olduğu hizmetlerini, kitap çalışmalarını, Tunaköy projesini yakından tanıyalım.

Değerli Turgay Bey babanızı ve annenizi, aile köklerini detaylı aktarabilir misiniz?

*Turgay Tuna'nın babası
Hulki Bey ile annesi
şaheste Hanım, ortalarında
Turgay Tuna'nın rahmetli
ağabeyi Süha Tuna*

İstanbulu bir babanın ve de Midilli Adası'nda dünyaya gelip, mübadele döneminde ailesiyle birlikte Ayvalık'a gelip yerleşmiş bir annenin ikinci oğluyum.

Benden on yaş büyük olan, bir dönemin ünlü Devlet Tiyatrosu sanatçılarında canım ağabeyim Süha Tuna'yı genç yaşta kalp krizi sonucu kaybetmiştik maalesef.

Babamın ailesi asker kökenli. Subay olan dedem Trablusgarp'tan Balkanlar'a, Doğu cephesinden Kurtuluş Savaşı'na uzun bir zaman değişik cephelerde bulunmuş, hatta yaralanmış gazi olmuş.

Annemin ailesi ise çiftçi, zeytinci bir aile. Kökleri Türkmen, çok önceden gelip Midilli'nin Güle köyüne yerleşmişler. Günümüzde de, birbirinden güzel evleriyle Osmanlı döneminin izlerini taşıyan Midilli'nin en güzel köylerinden bir tanesi bu köy. Şimdiki adıyla Clio. Tam olarak Ayvalık'ın karşısında. Yani ben anne tarafından bir mübadil çocuğuyum.

Okul hayatınız ile devam edelim yazılı söyleşimize.

*Turgay Tuna Galatasaray
Lisesi'nin Ortaköy'deki
ilkokulunda 5. Sınıf
öğrencisi (en arka sırada
ortada gözlüklü çocuk)*

Rahmetli babam gibi, ben de bir Galatasaraylıyım. Ortaköy'de ilkokulla başladım, ancak liseyi bitiremeden ayrıldım; fakat bugüne dek okulumla, derneğimle, camiamla bağlantımı hiç kesmedim. Her zaman içindeyim. Daha sonra Turizm ve Otelcilik okuluna devam ettim. Galatasaray gibi o da yatılı bir okuldu. Çok da güzel pırıl pırıl bir eğitim yuvasıydı. Burslu olarak Almanya'da Baden Baden ve Stuttgart'ta Hotel Fachschule eğitimi ve stajlarına devam ettim. Seçtiğim branş mutfaktı. İki yıla yakın bir zaman garde-manger, yani soğuk mutfak yaptım. Ancak, İstanbul'a döndüğümde otelciliğimi iki yıl kadar resepsiyonist olarak devam ettirdim. Vatani görevimi yaparken de, üniversite sınavlarına girip Hacettepe Turizm-Otelcilik bölümünü kazandım.

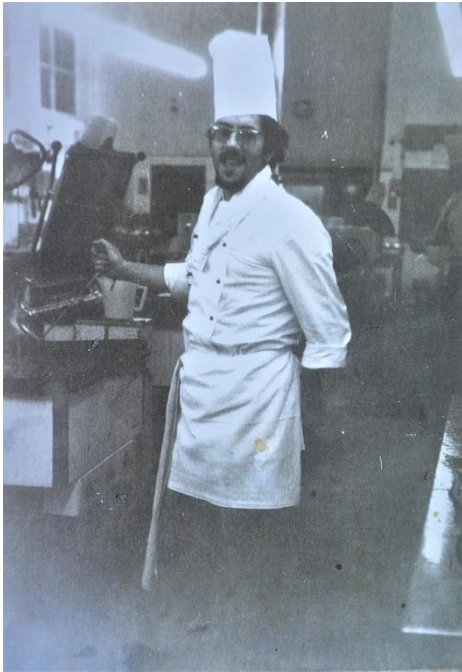
Ülkemin ilk akademik turizm eğitimleri Hacettepe ve Boğaziçi üniversitelerinde eş zamanlı başladı 1970'li yılların ortalarında. Hacettepe'de rahmetli Prof. Dr. Hasan Işın Dener hocam ve Doç. Dr. Emre Kongar hocam gibi çok kıymetli hocalardan dersler aldık.

Boğaziçi'nde ise rektör Prof. Dr. Abdullah Kuran, yardımcısı Prof. Dr. Demir Demirgil, Prof. Dr. Özer Ertuna, Prof. Dr. Vedat Yerlici, Prof. Dr. Erdal İnönü gibi saygın hocalarımız üniversitemizin senatosundaydı. Prof. Dr. Semih Tezcan, Prof. Dr. Turhan Esener, Prof. Dr. Şerif Mardin, Doç. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı gibi değerli hocalar bölümlerde eğitim vermekteydi. Turizmde Behlül Üsdiken, Şükrü Aslanyürek, Şükrü Yarcan, Pınar Sayıt, Ertuğrul Zekai Ökte, Erol Dallı gibi konusunun uzmanı hocalarımızdan eğitim aldık. Bu eğitimin detaylarını makalelerimde yazdım turizm akademik eğitimi tarihine bir katkı olur düşüncesiyle.

Turgay Bey'in "garde-manger" dediği bizim turizm otelcilik sektöründe uygulamadaki gastronomi sözcüğüdür. Her mesleğin kendine has dili oluyor. Orman Botaniği gibi çoğu Latince'den ve veya yabancı dilden dilimize geçmiş. "Soğuk mutfak" da soğuk yiyecekleri içerdiği için söyleniyor. İngilizce söylenişi ise "Culinary Schools" denilen aşçılık okullarında da "the art of cold kitchen" diye geçiyor. Ve günümüzde "fine dinning" bir sanata dönüştü. Göze, damağa hitap eden estetik ve bir o kadar da gıda olduğu için besin değeri ve hijyen kuralları önemli büyük bir sektör dünyada.

Okullarınızdan sonra iş hayatınız nasıl yol aldı Turgay Bey?

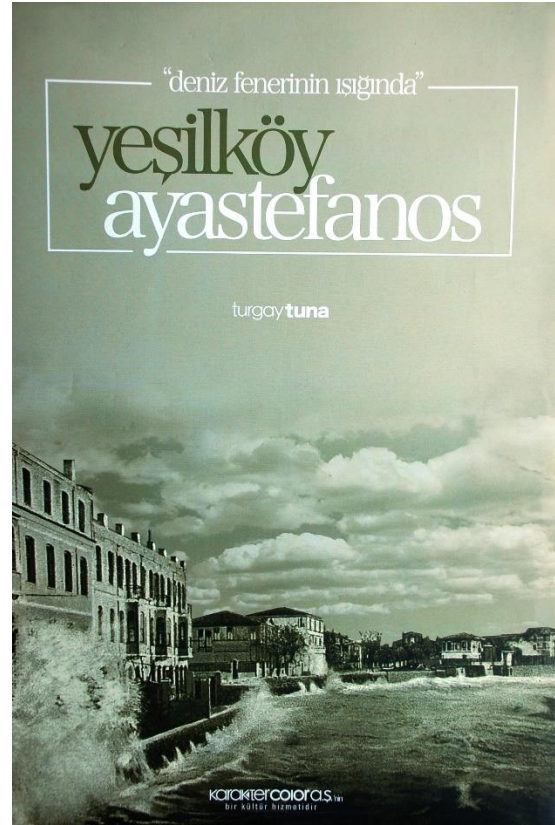
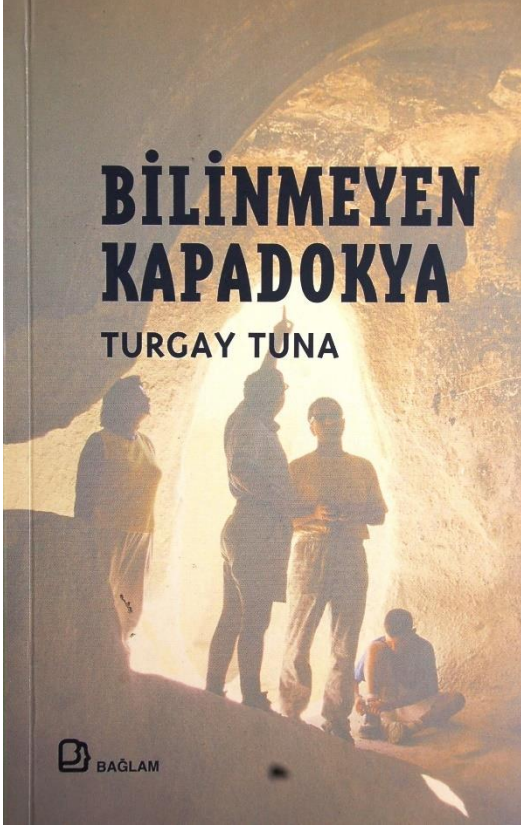
Her ne kadar otelcilik eğitimi almış olsam da, tarih ve arkeolojiye olan tutkum, seyahat etmek, gezip, gezdirmek beni rehberlik mesleğine yönlendirdi. İyi ki de yönlenmişim. 1973-74 yıllarından bu yana yapmaya devam ediyorum. Rehberlik bana çok şey kazandırdı, çok şey öğretti. Kazandırdıkları da profesyonel yaşantımda bana daha başka artılar getirdi.

*Turgay Tuna, 1971 Yılında
Almanya Baden Baden'de
Otelcilik Okulu staj
döneminde*

Bunlar arasında fotoğraf çekmek, yazmak, eğitmenlik yapmak, değişik coğrafyaları keşfetmek gibi ek değerler var... Ruhumuzun devamlılığı olarak dünyaya bir daha dönüp gelmek gibi bir şey var ise, tekrar rehber olmayı isterdim. Uzun yıllar Frankofon gruplarla

Batı ve Doğu Anadolu turları yaptım. Ardından kendimi, çalıştığım Fransız seyahat acentesinin temsilcisi olarak Mısır'da buldum. Orada kaldığım 6 yıl içinde kuzeyden güneye çok spesifik turlar yaptım, Fransız Arkeoloji Enstitüsü'nün seminerlerine katıldım ve derinlemesine Mısır tarihini etüt ettim. Rehberlik beni ayrıca gazetecilik ve yazarlığın içine itti. Uzun yıllardan bu yana profesyonel olarak Hayat Mecmuası'ndan Cumhuriyet'e,

“Turgay Tuna'nın kitaplarından Bilinmeyen Kapadokya ve Deniz Feneri'nin Işığında Ayastefanos-Yeşilköy

Turizm Dergisi'nden Skylife'a, Tombak Dergisi'nden Collection Dergisi'ne birçok dergi ve gazetede yazılar yazdım ki; arşivime bakıyorum 1970'li yıllardan bugünlere 800'den fazla makale, 16 tane kadar da kitap olmuş. Başka yazarlarla paylaştığım kitapları saymıyorum. Yine uzun yıllardan bu yana oluşturmuş olduğum bir dia-bankım var. Tematik olarak çeşit çeşit konularda binlerce fotoğraf. Yani fotoğraf satarak da ekmeğimi kazanıyorum. Rehberliğimin yanı sıra, ayrıca 20 yıla yakın bir zaman değişik yerlerde, atölyelerde Mısır Tarihi, Yunan Mitolojisi ve İstanbul Tarihi üzerine seminerler, dersler veriyorum.

Sizi etkileyen kitaplardan, hocalarınızdan bahsedebilir misiniz lütfen?

Hayatımda en büyük şansım, okuduğum okullarda çok mükemmel hocalardan eğitim almam oldu. Bunlar arasında, ilkokulda beş yıl sınıf öğretmenliğimizi yapan Necdet Kut'un apayrı bir yeri var. Bugün onun gibi öğretmenler yok artık. O zaman bile çok azdı. Tahsin

Yücel'in, Ali Sirmen'in de öğretmenliğini yapmış Necdet Kut, ilkokul dördüncü sınıfta bizlere Remzi Özyürek yayınlarından çıkan, hiç unutmuyorum fiyatı da 1960'lı yılların başlarında 25 kuruş olan Demokrasi kitabını aldırması, okutmuştu. Yine, ben ve sınıf arkadaşlarım ilkokul dördüncü sınıfta Orhan Veli'yi tanımış, şiirlerini sevmiştik. Hele o: "İstanbul'u Dinliyorum Gözlerim Kapalı" şiiri çocuk yaşlarımdan bu yana has bir İstanbul sevdalısı olarak belleğimde yer etmiştir.

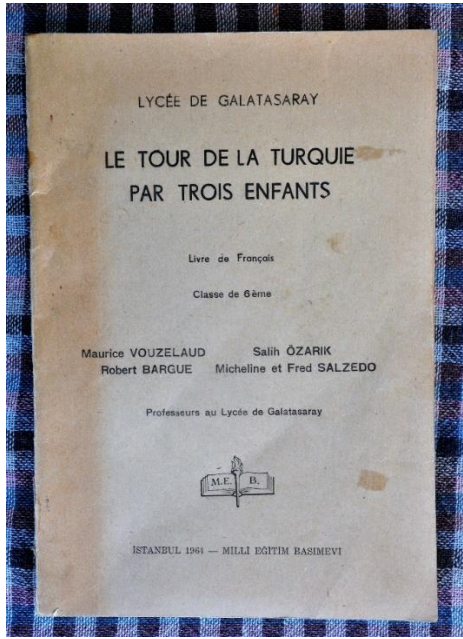
Soldaki fotoğraf: Galatasaray Lisesi İlkokul şubesinin emektar öğretmenlerinden Necdet Kut - Sağdaki fotoğraf: Galatasaray Lisesi'nde okumuş ve yine aynı okulda uzun yıllar öğretmenlik yapmış Ülkü Özatay

Daha sonra ver elini, Galatasaraylıların tabiri ile "yukarıdaki" okul: Ortaokul ve lisede öğretmenlerimiz arasında Hilmi Oran, Tahir Alangu, Zeki Ömer Defne, Madam Kalutsyan, Mehmet Ali Güntekin, İstanbul ressamlarından Kemal Zeren, Rakım Ziyaoğlu gibi ünlü eğitimciler yer alıyordu. Öğretmenlerimiz arasında, Galatasaray'ı bitirip, aynı yuvada uzun yıllar ticaret derslerine gelerek öğretmenlik yapmış, ayrıca müdür muavinliğinde de bulunmuş olan Ülkü Özatay ki, birçoğumuz için hocadan ziyade o bizlerin Ülkü ağabeyi idi; öğrencilerin dilinden anlar, öteki hocalara kıyasla yaklaşımı çok daha abi-kardeş havası içinde geçer, bizleri korurdu. Aynı zamanda, uzun yıllar okulun Filateli Kulübü'nün de rehber hocasıydı. Geçmişte yapılan İstanbul Liseler arası pul sergilerinde büyük emekleri vardı. Benim için bir başka değerli öğretmen Science Naturelles, yani tabiat bilgisi derslerine gelen Madame Coloumbier idi. Çocukluk yıllarımdan beri bende devam eden doğa tutkusu ve hayvan sevgisini bu hocamıza borçluyum. Tabii ki unutulmayan daha başka öğretmenlerimiz de var, ama burada hepsini tek tek sayıp anlatmak satırlar alır.

*Galatasaray'ın efsane
kişiliklerinden Ayı Ramazan*

Galatasaray'da, biz öğrencilerde unutulmaz güzel anılar bırakmış olanlar yalnızca öğretmenler değildi. Okulda görevli personel arasında da efsane isimler gelip geçmiştir Galatasaray'dan, bunlardan bir tanesi uzun yıllar revirden sorumlu sağlık memuru ve daha sonraları okulda baş hademelik yapmış olan Ayı Ramo idi. Gerçek adıyla Ramazan. Gençlik yıllarından yaşlılık yıllarına kadar okulun adeta en popüler kişiliklerinden biri olmuş, efsaneleşmişti. Bugün de efsanevi bir kişilik olarak okul tarihinin içinde yer alıyor.

Soldaki fotoğraf: Uzun bir zaman Galatasaray Lisesi orta bölümünde okutulmuş ders kitaplarından "Üç Çocuğun Türkiye Seyahati" - Sağdaki fotoğraf: "Necdet Kut öğrencileriyle beraber

Beni etkilemiş kitaplar dersek, eğitimim boyunca tüm Tabiat bilgisi kitapları beni hep etkilemiştir. Ama bir kitap var ki, benim maceraperest ruhumu kamçulamış, hatta rehberlik mesleğini seçmemde şüphesiz etkisi olmuş bir ders kitabıdır. Ortaokul yıllarımdaki Fransızca derslerinin ana kitabı olan "Le Tour de la Turquie Par Trois Enfants", yani "Üç

Çocuğun Türkiye Seyahati". Okulun Fransızca öğretmenleri tarafından yazılmış, Milli Eğitim bakanlığı tarafından da onaylanmış olan bu kitap, üç arkadaşın maceralı Türkiye seyahatini anlatan çok heyecanlı ve çok güzel bir ders kitabıydı.

Tahir Alangu'nun hayatını kısaca önceki bir röportajımda yazmıştım. Mehmet Ali Gültekin'i de babamı ve Turgay Şeren'i arka arkaya yolcu ettikten sonra kaleme almıştım. Arşivimde olan Pierre Dubois gibi. Her biri birbirinden kıymetli eğitimler. Uzunca zamandır Nureddin Bekiroğlu eniştemizin kurduğu (şu anda maalesef yok) resim atölyesinden çıkan öğrencilerinin Türk sanatına yansımalarını kaleme almaktayım. Yakın zamanda bitince faydalı bir makale olacağını düşünüyorum. Eniştemize de bir vefa borcu. Zira evrakları arşivimde yadigâr.

İş hayatınıza gelecek olursak. Turizmde (seyahat) saygın bir isimsiniz. Bize ilk başlangıcından bugüne değişen turizm sektörümüzü, sizi etkileyen turlarınızı anlatır mısınız lütfen?

Estağfurullah !!!

Ben, 1970'li yılların başlarında atıldım turizme. Söylemiş olduğum gibi önce otelcilik, ardından da rehberlik. O yıllarda, lise öğrencilerinin de sınavlardan geçerek amatör rehberlik yapma hakları vardı. Bu kursları devletten onaylı olarak organize edenler de üniversitelere bağlı birkaç gençlik teşkilatıydı. Milli Türk Talebe Birliği, Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı, Türkiye Milli Talebe Federasyonu, Türkiye Ticari ve İktisadi İlimler Akademisi Talebe Birliği başı çekiyorlardı. Tabii ki, en az bir yabancı dili çok iyi bilmek ve de yaşına göre zengin bir genel kültüre sahip olmak gerekiyordu rehberlik yapabilmek için. Sınavlar da ona göre hazırlanıyordu. Ardından da bir ders yılı boyunca haftada iki kez gidilmesi zorunlu kurslar. Bu kurslarda eğitimliği arkeologlar, sanat tarihçileri yapıyorlardı. Ben de lise yıllarımda, Türkiye Ticari ve İktisadi İlimler Akademisi Talebe Birliği'nin sınavlarını kazanmış, kurslara girmiştim. Başarılı bir şekilde de kursları bitirip amatör tercüman rehberlik yapmaya başlamıştım. Aynen günümüzde profesyonel rehberlik kurslarında olduğu gibi, 20 - 25 gün süren eğitimsel bir Türkiye turuna çıkmak mecburiyetiniz vardı. Doğu ve Batı Anadolu'da tarihi yerler, müzeler, anıtlar vs. geziliyor ve uzman eğitimlerden hem pratik hem de nazari olarak bilgiler alınıyordu. Son bitirme sınavından sonra da, eğer başarı gösteriyorsanız, onaylı rehberlik kartınızı alıyordunuz. Hem otelcilik, hem de tatil günlerimde rehberlik yapıyordum. Çok sevmiştim rehberliği. 1974 yılında da otelciliği tamamen bırakıp profesyonel rehberliğe geçtim. O günlerden bugünlere de hâlâ etkin olarak devam ediyorum. 1970'li, 1980'li yıllar Türkiye'de turizmin çok kaliteli olduğu bir dönemdi. Günümüzde olduğu gibi, dünya genelindeki ekonomik ve politik sorunlar yoktu, ya da vardı da bugünkünün yanında ufacık kalırdı. O yıllarda, Avrupa'dan arabasına karavanını takip gelen turistler çoktu; çünkü benzin ucuzdu. Bugün artık olmayan BP, Shell kamping ve mokampları ülke genelinde bir zincir oluşturuyorlardı. Gelen turistler de çok kaliteli, gezmesini, tozmasını bilen kültürlü turistlerdi. Acenteler, rehberler, otelciler arasında çok iyi bir uyum ve dostluk vardı. Ama aradan yıllar geçti, çok şey bozuldu. Her

şey yalnızca ranta dönüştü. Rant için dostluklar ayaklar altına alındı, ormanlar yok edildi, denizler kirletildi... Ve daha birçok şey... Gelen turistlerin kalitesi de düştü. Türkiye mas turizmin içine girdi, kampanyalar, ucuzluklar derken o kaliteli turizm çoktandır elden gitti. Belki çok turist geliyor Türkiye'ye ama o kaliteli turist, sanki küsmüş gibi artık gelmiyor. Ne var ki, bütün bunların yanı sıra son 30 yıla yakın bir zaman Türk turizminde kazanılan çok önemli şeyler de oldu! En önemlisi kültür turizminin başlaması ve geniş bir yelpaze içinde günümüze kadar gelmesi. Bunu başlatan, Faruk Pekin öncülüğündeki Fest Travel oldu. Adım Adım İstanbul turlarından, adeta seminer tarzında yapılan yabancı ülke turlarına kadar... Türkiye'de bilinçli olarak, gerçekten bilmek, öğrenmek için tur yapan insanların sayısı arttı.

Turgay Tuna bir grubuyla beraber Etiyopya Adissababa'da, kutsal vaftiz kutlamalarında

Ben 1973 – 1979 yılları arası yaz aylarında hiç durmaksızın “back to back” Doğu-Batı Anadolu turları yaptım. Derken, çalıştığım Fransız Seyahat Acentesi, bana Mısır'da acente temsilciliğini önerdi. Durur muyum hiç. Çocukluğumdan beri Eski Mısır tutkunu olan ben 1979 yılının Aralık ayında kendimi Kahire'de buldum. Ondan sonra da ver elini kuzeyden güneye, Kızıldeniz kıyılarından batı çöllere Mısır turları. Bugüne dek, muhteşem anılarla dolu tam 164 Mısır turu gerçekleştirdim. Ve hâlâ, büyük bir heyecanla gruplarımı götürmeye devam ediyorum. Orada evlendim, oğlumuz Kahire'de dünyaya geldi ve kızımızın doğumundan birkaç ay öncesinde aldığım bir kararla Türkiye'ye dönüş yaptık. Dönüşümden sonra Anadolu turlarını tamamen bıraktım. Ama, uzun yıllar İstanbul ve Kapadokya turlarına devam ediyorum. Tabii ki, bir de muntazaman yaptığım yurt dışı turlarıma. 1996 Yılından beri Fest Travel ile beraberim ve acentenin de demirbaşlarından biriyim. En çok sevdiğim turlarım arasında Mısır, Madagaskar, Midilli Adası, Fas başta geliyor, ama yaptığım, sevdiğim başka ülkeler ve rotalar da var. Yine en çok sevdiğilerimden biri de spesifik pek de herkesin yapmadığı İstanbul kültür turları. Örneğin Adım Adım Bakırköy, Ayastefanos'tan Yeşilköy'e Sarıyer'den Büyükdere'ye gibi birçok

tur... 25 yıla yakın bir zaman yalnızca Beyoğlu'nda 4 değişik tur yapıyorum. İstanbul öyle bir derya ki, gez gez bitmiyor, gezdir gezdir tükenmiyor. Mesleğimi çok seviyorum.

Tabii, rehberliğin yanı sıra profesyonel olarak yazmak, fotoğraf çekmek, eğitmenlik yapmak ve sergiler açmak aynı tempoda devam ediyor.

Mısır'ın gizemini sizden okumak güzel olur.

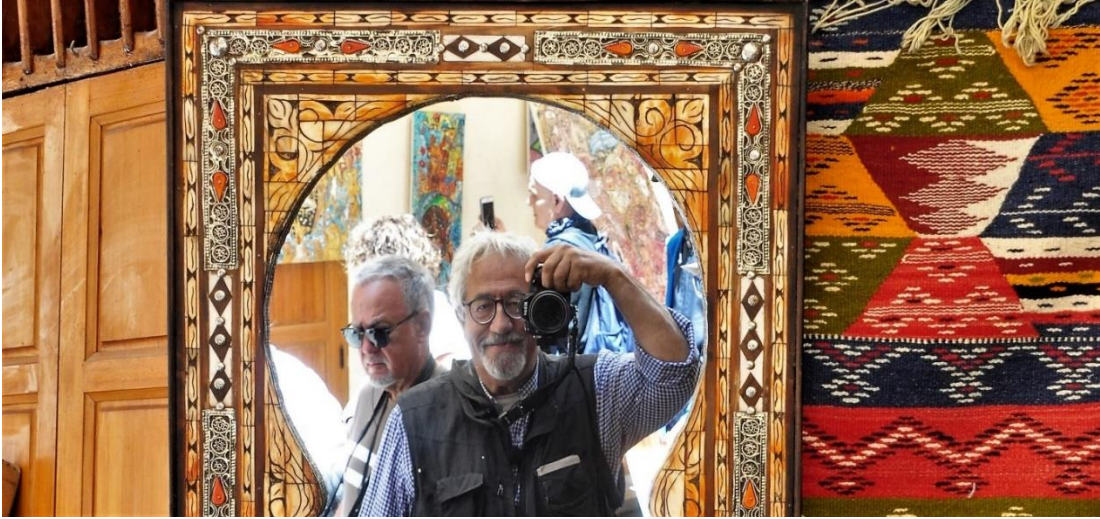
Yazmayı çok seviyorum ve uzun yıllardan beri yazmaya devam ediyorum. Arkama baktığımda, toplam on altı kitap çıkmış ortaya. Şu anda da yayına hazırladığım yeni kitaplar var. Ama günümüzün şartları altında kitap yayımlamak da zorlaştı. Kurların yükselmesiyle, kâğıt ithalatının pahalılaşmasıyla maliyetler çok arttı. Bazı yayınevleri kapılarına kilit vurmaya başladılar. Yayımladığım kitaplar arasında, benim için Mısır'ın yeri bir başka. Şimdiye kadar Mısır üzerine dört kitap çıkarmışım. Bir iki tane de yeni hazırladıklarım var. Ama, kitapların dışında Mısır tarihi üzerine seminerler ve konferanslar da veriyorum. Bir de geçmişte Antik Mısır üzerine gerçekleştirdiğim sergiler var. Beyoğlu Kazım Taşkent Galerisi'nden Trabzon Akbank'a, Metro AVM 'den Beylikdüzü Migros'a birçok yerde eşimle birlikte antik Mısır temalı sergiler açtık. Uzun yıllardan bu yana, minik atölyemde papirüs üzerine eski Mısır temalı resimler ve heykelcikler yapmaya devam ediyorum. Antik Mısır'ın gizemi ve zenginliği o kadar muhteşem ki. Çok çekici, çok heyecanlı.

Özel dostlarınızla, benimle paylaştığınız müzik dinletilerinizi zevkle izliyorum. Müzik ile iç içe yaşamak nasıl bir duygu. Müzik ve matematik ilişkisi hakkında ne düşünüyorsunuz? Seyahatlerinizde sizi etkileyen o doğanın musikisini ve yerel musikileri bize betimler misiniz?

Müziksiz bir yaşam düşünmek mümkün değil. Ben her zaman müzikle yaşadım. Güzel sevdiğim şarkılar, özellikle de dünyanın her bir köşesinden folk müzik ve de klasikler en çok sevdiğim arasında. Ama çocukluk yıllarımdan bu yana vaz geçemediğim, bir fan olarak dinlediğim Beatles, Shadows. Tabii ki eski nostaljik Fransızca, İtalyanca şarkılar en çok dinlediklerim arasında kalmaya devam ettiler. Çocukluğumda mızık, mandolin çalmaya başladım. Geçen yıllar içinde de bu gitar, piyano, bateri, blok flüt gibi enstrümanlarla devam etti. Tabii ki, her daim amatör olarak... Özellikle de uzun yıllardan bu yana gitar ve armonikayı beraber kullanarak müzik yapıyorum. En çok da folk şarkılar ve de izci şarkıları çalıp söylüyorum. Matematik dersiniz, maalesef bende sıfır. Ne kadar tarih, coğrafya, edebiyat derslerinde başarılı olmuşsam; matematik, fizik, kimya gibi fen derslerinde de bir o kadar hep başarısız olmuş, bütünlemelere kalmış, bazen sınıfta bile kalmışımdır.

Evet, seyahatlerimde en çok sevdiğim şeylerden biri de aynen mutfak gibi, gittiğim, gördüğüm ülkelerin folk müzikleri. Özellikle de Afrika'nın etnik müzikleri bu konuda muhteşem güzel zenginlikler sunuyor. Müziksiz bir yaşam insanı susuz kalmış bir ağaç gibi solmuş, kurumuş bir hâle dönüştürebilir düşüncesindeyim.

Benimle özel paylaştığınız seyahat, aile fotoğraflarınızın her biri ışıltı yansıtıyor. Fotoğraf sizin için nedir? En sevdiğiniz fotoğraflarınız?

Turgay Tuna'nın objektifinden Fas'ta çekilmiş bir otoportre

Fotoğraf muhteşem bir icat. İlk fotoğraf çekildiğinden bu yana milyonlarca fotoğraf çekilmiş dünyada. Bir ânı, saniye içindeki bir hareketi alıp kaydediyor ve bunun yarınlara, geleceğe kalmasını sağlıyor. Acıklı, hüznü ya da sevinç, mutluluk dolu dondurulmuş kareler ki, bunlar sosyal tarihe ait birer belgesel değerinde. Ben fotoğraf çekmeye çocukluğumda sünnet hediyesi olarak babamın bana aldığı Lubitel marka refleks tipi bir Rus makinesi ile başladım ve fotoğraf çekmeyi çok sevdim. Ortaokul, lise çağlarında kendime minik bir karanlık oda yapıp, siyah-beyaz fotoğraflar tab etmeye başladım. Uzun yıllardan beri fotoğraf çekmeye devam ediyorum ve zaman zaman çekmiş olduğum fotoğraflardan ekmek parası kazanıyor, yazdığım makalelerde, kitaplarda, seminerlerimde çektiğim fotoğraflarımı kullanıyorum. Bir yerde, seyahat fotoğrafları çekmemim en büyük avantajı rehber olmamdan kaynaklanıyor. Mesleğim dolayısı ile seyahat ediyor, gittiğim yerlerde değişik zamanları, ışıkları yakalayabiliyorum. Yani seyahat ederken bir taşla iki kuş. Hem mesleğimi yapıyor, hem de birbirinden güzel fotoğrafları kareliyorum. Rehberliğimin ilk yıllarında gruplarımla Anadolu'yu sık sık dolaşırken, tarihi ören yerlerinde dialar çeker, sezon sonunda da bunları alır Efes Color, Hisar Color gibi kartpostal yapımcılarına satardım. Bugüne kadar profesyonel olarak çok zengin bir dia-bank oluşturduğum. Değişik konularda binlerce fotoğraf yer alıyor.

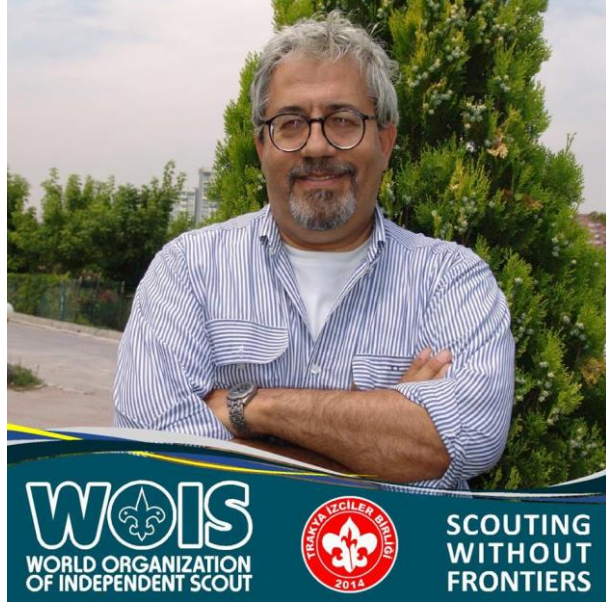
Turgay Tuna Etiyopya'da Omo Nehri üzerinde, Dasenitch kabilesine ait bir pirog içinde seyrederken

Ama, tüm çektiğim fotoğraflar içinde en çok sevdiğim, ara sıra yakalayabildiğim sanatsal fotoğraflar. Bunları satmaya kıyamıyorum. Yıllardır bir sergi, bir kitap yapmak için hayaller kuruyorum; ama hâlâ gerçekleştiremedim. Bir de siyah-beyaz fotoğrafların ayrıcalıklı güzelliği beni her zaman cezbetmiştir.

İzcilik konusunda neler söylemek istersiniz?

İzcilik, yaşamımın bir parçası ve de benim hiç vazgeçememiş olduğum bir yaşam felsefesi. Çocuk yaşlarda başladım izcilik yapmaya ve o günlerden bu günlere hâlâ devam ediyorum. Günümüzde, izciliğin artık yok olduğunu, bittiğini söyleyenler var. Ama öyle değil. Tam tersine izcilik tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de devam ediyor. Ancak bir farkla! Eskiden bayram günlerinde, resmigeçitlere çıkan üniformalarını giymiş borazanlı, trampetli izciler görürdük. Artık uzun yıllardan beri bu kalmadı. Günümüzde Türkiye'de belki gerçek anlamda az izcilik yapılıyor ama hâlâ çok güzel şekilde izcilik yapanlar var. Ben de bunlardan biriyim. Keşke, izcilik gençler arasında yayılabilmiş olsaydı. Emin olun, bunun ortaya çıkaracağı sonuçlar muhteşem olurdu. Genel görüş izciliğin yalnızca çocuklar tarafından yapıldığıdır. Çok yanlış; 7-8 yaşlarında izcilik yapmaya başlayan bir çocuk gibi 70 yaşında bir yetişkin de izcilik yapabilir. Batıda eskiden beri bu böyle, artık Türkiye'de de böyle oldu. Gerçek izcilik laik görüşlüdür. Yani izciler arasında Müslüman, Hıristiyan, Yahudi, Ateist, Budist; her inançtan ve her ırktan bireyler olabilir. Ama, izcilik felsefesinin de belirttiği gibi tüm dünya izcileri kardeştir. İzcilikte ırkçılık yoktur. İzciliğin en önemli düsturlarından biri dünyanın neresinden olursa olsunlar “ İzciler kardeşirler”. İzcilik yapan

bir genç, yaşam sürecinde kendi kendine yetebilir, doğanın koruyucusudur, onun milliyetçiliği ülkesine yaptığı, kazandırdığı yararlı, dürüst, güzel şeylerdir. İnsanlara saygı, sevgi besler, yardım etmeyi sever. Zorluklara katlanmayı ve sabırlı olmayı bilir.

Soldaki fotoğraf: İzci Turgay - Sağdaki fotoğraf: Turgay Tuna çocukluğunda başladığı izciliği hala devam ettiriyor

İzciliğe ve koleksiyonerliğe olan tutkum, uzun yıllardan bu yana beni dünya izcilik işaretleri, izcilik malzemeleri, izcilik efemerası ve izcilik pulları toplayıp biriktirmeye yöneltti. Geçmişten beri zaman zaman bu konular üzerine sergiler açtım. En son açtığım sergi de, 2019 yılının Aralık ayında müze yetkilileri ve araştırmacı İzzettin Çalışlar kardeşimle birlikte gerçekleştirdiğim Galatasaray İzcileri sergisiydi. İzcilik tarihi açısından muhteşem bir zenginlik sergilendi bu sergide.

Kıymetli kitaplarınızdan bazıları, dergilerde çıkan makalelerinizden bazıları RE Books Arts arşivimde. Bu çalışmalarınızı sizden okuyalım lütfen.

Yıllardan beri keyifle yazıyor ve yazmaya devam ediyorum. İlk kitabım, daha doğrusu ilk göz ağrım, 1996 yılında İletişim Yayınları'ndan çıkan, doğup büyüdüğüm Bakırköy için yazdığım "BİR ZAMANLAR BAKIRKÖY" kitabımdı. Bir kitap yazıp çıkardınız mı, ardından bu yazma işi bir virüs gibi kanınıza giriyor ve sizi bırakmamacasına, ardından başka kitaplar birbirini izliyor. Bugüne dek toplam on altı kitap oldu ki, on yedincisi de yolda. Bu sonuncusu Bakırköy ve Yeşilköy ile ilgili, unutulmuş gitmiş gayrimüslim insanlarımızın anılarını içeriyor, onları anlatıyor. Dergilerde, gazetelerde çıkan makaleler ise, 1970'li yıllardan bu yana 800'ü geçti. Hepsisi de arşivli, kayıtlı. Kitap yazmak, tabii ki yazabiliyorsanız eğer muhteşem bir duygu. Arkanızda kalıcı bir şeyler bırakıyorsunuz gelecek nesillere ulaşacak olan. Bunu ben geleceğe dönük kâğıt arkeolojisi olarak

adlandırıyorum. Yazdıklarım daha çok araştırmalarla ortaya çıkarttığım konular. İçinde tarih var, anılar var, insanlar var, seyahatler var...

Tunaköy projesini çok beğeniyor ve takdir ediyorum. 1986 yılında 5 haneli bir köy olarak başlamış. 600 nüfuslu bir ilçeye dönüşmüş. Bu faydalı, geleceğe kalıcı eserinizi anlatabilir misiniz lütfen?

Çocukluğumdan beri oyuncaklara büyük ilgi duydum. En çok da trenler. Uzun yıllardan beri eski oyuncak topluyorum. Büyük bir koleksiyon oluştu. İnşallah en yakın zamanda Kapadokya'nın Avanos ilçesinde mzemizi açacağız ve Orta Anadolu'ya böylesine güzel bir kültür zenginliği kazandıracadığız. Avanos Belediyesi bizlere yer verdi. Büyük olasılıkla bizlere verilen bina sonbaharda tadilattan geçecek, ardından da yavaş yavaş müzeyi kurmaya başlayacağız. Bu projeyi oğlum Selim Tuna ile birlikte yürütüyoruz ve de eski oyuncakları da beraber topluyoruz. Oyuncak tutkusu içinde yer alan en önemli projemiz benim 1986 yılından beri devam ettirdiğim, pinpon masası byklğindeki bir platform üzerinde yarattığım minyatür bir maket yerleşim olan Tunaköy. İçinde trenler, arabalar, insanlar, evler, binalar yer alıyor. Sokaklarda, caddelerde, dkknlarda bir hayal dünyası var. Sanki, Gulliver'in dünyası Lilliput gibi bir yer. Tunaköy'de, parmak ocuk boyutundan çok daha küçük, 25 kuruş byklğinde minyatür insanlar var. Siz onları seyrettiğinizde bir deve dnşyormuş gibi, Tunaköy' bir dev gözüyle seyrediyormuşsunuz gibi oluyor... Uzun yıllardan beri yaz aylarında vermiş olduğum bir uğraş. Evet, ilk başladığımız zaman Tunaköy'de 5 maket ev vardı. şimdi onlarca ev oldu, yıllardan beri nüfusu arttı ve de gelişmeye, artmaya devam ediyor.

Kurulacak Kapadokya Oyuncak Müzesi'nde yerini almayan bekleyen minyatür kent Tunaköy'den bir ayrıntı

Tunaköy'ü merak eden okuyucularımız Google'dan Tunaköy yazarak girip görebilirler. Instagram'dan da Tunaköycüler yazdığınız zaman görebiliyorsunuz. Tunaköy'ü çok seviyoruz. Hayatımızın bir parçası oldu çıktı. Tabii ki, sabır işi isteyen bir şey; ama yıllardan beri tüm yaptıklarımızı, yaptıklarımızın ortaya çıkardığı güzellikleri görmek büyük bir mutluluk veriyor. Ne zaman ki, gelecekte bunları müzemizde yediden yetmişe gelenlerle paylaşacağız, işte asıl o zaman en büyük mutluluk bizlerle olacak.

Mutlu bir evlilik yapmışsınız. Bu konuda gençlere eşinizle birlikte ne söylemek istersiniz?

Benim gençlere naçizane tavsiyem: Paldır küldür karar verip de evlenmemeleri. Alınan acele kararlar, sonradan pişmanlıklara ve üzüntülere yol açabiliyor. Sevdiğiniz insanı gerçekten sevdiğinize, onun da kalben sizi sevdiğine emin olduktan sonra evlenme kararı almak en güzel şey. Birkaç yıl flört devresi yaşamak, birbirini gerçekten iyi bir şekilde tanımak ve de ondan sonra karar verip evlenmek en güzeli. Evlilikte en önemli şey, sevgi gibi eşler arasındaki bağlılığın dayanağı olan güven ve saygı. Bunun dışına çıkan taraf, karşındakini zaman içinde rencide edecek, küstürecek, üzecek ve tatsızlıklara kapı açacaktır. Bu güven ve saygıyı devam ettirdiğinizde; o zaman eşinizin güzelliğinin yalnızca yüzünde olmadığını, asıl güzelliğin yürekte olduğunun farkına varacaksınız. Gerçekten seviyor ve seviliyorsanız; o zaman gidin ister Kuzey Kutbu'nun soğuşunda, ister çölde, ya da balta girmemiş ormanlarda, ya da nerede olursa olsun gidip orada yaşayın. Burada önemli olan sizin yüreklerinizdeki sevginin gücüdür. Bu güç ve sevgi olduktan sonra, evlilik de sonuna dek hep güçlü kalır ve gelip geçen yıllar için de çok daha güçlenir.

Geleceğe kaynak olacak değerdeki bu kıymetli röportajımız, RE Books Arts Kitaplığı İnceleme-Araştırma ve Röportaj bölümüne kayıtlı olacak ve gelecek kuşaklara da kayıtlı bir belge olarak aktarılacak. Bu yöntemim şu açıdan da önemli; tüm röportajlar birleştiğinde çok kıymetli bir sosyal tarihi de geniş yelpazede yansıtmış olacak. Turgay Tuna Bey'e çok teşekkür ediyorum.

*"Ağaçlara, bitkilere onun soyadı verilip yaşatılırken "Yaltırık" soyadını öz kızının kullanmamasını yadırgıyor ve eleştiriyorum." Muharrem Uçukoğlu. "Babamın Öğrencileriyle Gurur Duyuyorum" yazımdaki yorumu ile kıymetli öğrencisi Muharrem Bey'e teşekkür ve saygı ile kullanmaya başladım.